

نیازهای آموزشی مادران در مورد پیشگیری از تب روماتیسمی و عوارض آن بررسی

معصومه رحیمی بشر*

*مری بالینی دانشگاه آزاد اسلامی لاهیجان

تاریخ دریافت مقاله: ۸۴/۲/۱۸

تاریخ پذیرش: ۸۴/۷/۲۴

چکیده

مقدمه: تب روماتیسمی و روماتیسم قلبی از بیماری‌های مزمن و شایع‌ترین بیماری قلبی در کودکان و بالغان جوان بویژه در کشورهای در حال توسعه است. **هدف:** بررسی نیازهای آموزشی مادران مراجعه‌کننده به مراکز بهداشتی درمانی شهر لاهیجان در مورد پیشگیری از تب روماتیسمی و عوارض آن و تدوین جزوه آموزشی بر اساس یافته‌های پژوهش است. **مواد و روش‌ها:** این پژوهش یک مطالعه توصیفی است که در سال ۱۳۸۰ انجام شد. اطلاعات لازم از طریق پرسشنامه جمع‌آوری شد. جامعه مورد پژوهش مادران مراجعه‌کننده به مراکز بهداشتی درمانی شهر لاهیجان بودند که به روش نمونه‌گیری تصادفی ساده انتخاب شدند. به این ترتیب که به هریک از مادران واجد شرایط (نظیر مادر حقیقی فرزند، متأهل و حداقل دارای یک فرزند ۱۵ - ۵ ساله، حداقل سواد خواندن و نوشتن، نداشتن سابقه ابتلای به تب روماتیسمی یا روماتیسم قلبی و نداشتن آموزش رسمی در زمینه موضوع مورد بررسی) یک کد داده شد. سپس بر روی این کدها قرعه‌کشی انجام شد و از هر مرکز بهداشتی-درمانی ۵۶ مادر به صورت تصادفی ساده انتخاب شدند و در مجموع از ۵ مرکز ۲۸۰ مادر مورد بررسی قرار گرفتند. **نتایج:** اکثر مادران نسبت به کلیه هدف‌های پژوهش (علت و عوامل مستعدکننده، علائم و نشانه‌ها، عوارض و روش پیشگیری از تب روماتیسمی) به ترتیب با ۵۶/۱ درصد، ۵۱ درصد، ۵۳/۲ درصد و ۴۳/۹ درصد نیازمند آموزش زیاد بودند. **نتیجه‌گیری:** نتایج این تحقیق بیانگر آگاهی کم (نیاز آموزشی زیاد) مادران در مورد تب روماتیسمی و عوارض آن بود.

کلیدواژه‌ها: ارزیابی نیازها / تب روماتیسمی / مادران

مقدمه

در کشورهای در حال توسعه که حدود جمعیت جهان را تشکیل می‌دهند، عفونت‌های استرپتوکوکی، تب روماتیسمی و روماتیسم قلبی از مشکلات بهداشتی بسیار مهم بشمار می‌روند (۱). تب روماتیسمی و عوارض آن تا جنگ جهانی دوم و سال‌های ۶۰-۱۹۵۰ میلادی شیوع زیادی در تمام کشورهای جهان داشته‌است (نزدیک به صد در هر صد هزار نفر) (۲). اغلب اوقات تب روماتیسمی منجر به روماتیسم قلبی می‌شود که بیماری ناتوان‌کننده‌است و از پیامدهای آن می‌توان به مواردی چون آسیب مداوم قلب، ناتوانی فزاینده، بستری شدن‌های مکرر و مرگ زودرس اشاره کرد که به طور معمول در ۳۵ سالگی و گاهی زودتر از آن روی می‌دهد (۳). طبق گزارش سازمان بهداشت جهانی در کشورهای در حال توسعه تب روماتیسمی و روماتیسم قلبی حدوداً نیمی از کل بیماری‌های قلبی-عروقی را به خود اختصاص داده‌است. در نواحی شرق مدیترانه که ایران نیز جزء آن

است درصد ابتلا، ناتوانی و مرگ ناشی از این بیماری قابل ملاحظه‌است. زبان‌های جانی و هزینه‌های مالی ناشی از بستری شدن و درمان از قبیل جراحی‌های قلب در این بیماری چشم‌گیر است (۴). کاراپیتز و کاری (۱۹۹۹) در این مورد می‌نویسند تب روماتیسمی و روماتیسم قلبی غالباً باعث مرگ افرادی می‌شود که دوران مفید، ثمربخش و سازنده عمر خویش را سپری می‌کنند (۵). در سال‌های اخیر بروز تب روماتیسمی در کشورهای توسعه‌یافته (کشورهای صنعتی و ژاپن) با روند سریعی رو به کاهش نهاده‌است به گونه‌ای که در اوایل دهه ۸۰ میلادی به حدود ۰/۵ در صد هزار رسیده‌است. دو عامل مهم را در کاهش میزان تب روماتیسمی در کشورهای یاد شده دخیل دانسته‌اند: ۱- بهبود وضعیت اقتصادی، اجتماعی و ارتقای سطح آگاهی مردم ۲- پیشگیری از تب روماتیسمی با استفاده مناسب و گسترده از پنی‌سیلین (۲). بنابراین تب روماتیسمی قابل پیشگیری است. با ریشه‌کنی

داده شد که پس از تکمیل آنها از امتیازهای هر قسمت پرسشنامه (علت و عوامل مستعدکننده، علائم و نشانه‌ها، عوارض و روش پیشگیری از تب روماتیسمی) میانگین و انحراف معیار محاسبه شد. با توجه به بالاتر بودن انحراف معیار، قسمت علت و عوامل مستعدکننده به نسبت سایر قسمت‌ها، طبق فرمول حجم نمونه $n = \frac{S^2 Z^2}{d^2}$ مبنای محاسبه تعداد نمونه‌ها قرار گرفت. $S = 1/37$ انحراف معیار امتیاز قسمت علت و عوامل مستعدکننده تب روماتیسمی، $Z = 2$ درصد اطمینان، برآورد 95% ، $\bar{x} = 3/3$ میانگین امتیاز قسمت علت و عوامل مستعدکننده تب روماتیسمی، $\bar{x} = 0/05$ دقت برآورد).

$$n = \frac{S^2 Z^2}{d^2} = \frac{(1/37)^2 (2)^2}{(0/05 \times 3/3)^2} = \frac{7/48}{0/27} = 277$$

برای دقت بیشتر تعداد ۸۰ نفر (به جای ۲۷۷ نفر) به عنوان نمونه‌های پژوهش در نظر گرفته شدند. سپس به هریک از نمونه‌ها یک کد داده شد و از میان آن‌ها قرعه‌کشی انجام شد. این تعداد با توجه به جمعیت تحت پوشش هر یک از مراکز پنج‌گانه بهداشتی - درمانی شهر لاهیجان به نسبت‌های مساوی تقسیم شدند ($56 = 280 \div 5$). از هر مرکز بهداشتی - درمانی ۵۶ مادر به صورت تصادفی ساده انتخاب شدند و به مدت سه ماه مورد بررسی قرار گرفتند.

ابزار گردآوری اطلاعات، پرسشنامه‌ای مشتمل بر ۵ بخش بود که بخش اول شامل دو قسمت (الف) در مورد مشخصات فردی (دموگرافیک) و (ب) سؤال‌هایی در مورد سابقه وجود فرد مبتلا به تب روماتیسمی و یا روماتیسم قلبی در میان اعضای خانواده یا بستگان نزدیک، داشتن اطلاعات در مورد بیماری و منبع کسب آن در صورت مثبت بودن پاسخ قبل بود. بخش دوم پرسشنامه شامل سؤال‌هایی در مورد علت و عوامل مستعدکننده تب روماتیسمی، بخش سوم علائم و نشانه‌ها، بخش چهارم عوارض و بخش پنجم شامل سؤال‌هایی در مورد روش پیشگیری از تب روماتیسمی بود. برای پاسخ درست امتیاز ۱ و برای پاسخ‌های غلط و نمی‌دانم امتیاز صفر تعلق

تب روماتیسمی، روماتیسم قلبی یا بیماری بزرگ فلج‌کننده قلب، واقعاً ریشه‌کن خواهد شد. با درمان بیماران دچار عفونت‌های استرپتوکوکی گلو با پنی‌سیلین می‌توان از تمام حمله‌های اولیه تب روماتیسمی حاد جلوگیری کرد (۶). اما این پیشگیری نیازمند آگاهی است. در تحقیق نقلی و همکاران (سال ۱۳۷۴) در تبریز در مورد بررسی میزان آگاهی، بینش و عملکرد والدین کودکان ۱۵-۵ ساله در قبال تب روماتیسمی نشان داده شد که اکثر والدین از علت، نحوه ابتلاء و عوارض بیماری اطلاعات قابل قبولی ندارند (۲).

همچنین پژوهشگر در برخوردهایی که با اقشار مختلف جامعه در مراکز بهداشتی درمانی شهر لاهیجان داشته‌است شاهد این نکته بوده که بسیاری از افراد بویژه مادران (که بیشترین ارتباط را در دوران کودکی با فرزندان دارند) آگاهی درستی نسبت به درمان گلودردهای چرکی (استرپتوکوکی) ندارند و با درمان آنتی‌بیوتیکی ناقص زمینه ایجاد تب روماتیسمی و بیماری ناتوان‌کننده روماتیسم قلبی را برای فرزندان خود فراهم می‌کنند. شیوع تب روماتیسمی، عواقب وخیم آن در جامعه و نقش مؤثر آموزش در ایجاد آگاهی و عملکرد صحیح خانواده‌ها برای پیشگیری از تب روماتیسمی و عوارض آن انگیزه‌ای شد تا پژوهشگر، تحقیقی با عنوان بررسی نیازهای آموزشی مادران را در این مورد انجام دهد.

مواد و روش‌ها

این پژوهش بر حسب ماهیت موضوع و هدف‌های آن از نوع توصیفی بشمار می‌رود. جامعه پژوهش کلیه مادران مراجعه‌کننده به مراکز بهداشتی درمانی شهر لاهیجان بودند که حائز شرایط تعیین‌شده برای نمونه‌ها نظیر مادر حقیقی فرزندی، متأهل و حداقل دارای یک فرزند ۱۵-۵ ساله، حداقل سواد خواندن و نوشتن، نداشتن سابقه ابتلای به تب روماتیسمی یا روماتیسم قلبی و نداشتن آموزش رسمی در مورد موضوع مورد بررسی بودند. برای تعیین تعداد نمونه‌ها، ابتدا در یک بررسی مقدماتی (پایلوت اولیه) به ۱۰ نفر که به طور تصادفی انتخاب شده بودند پرسشنامه

گرفت. مجموع امتیاز کل پرسشنامه ۱۰۰ در نظر گرفته شد و نمونه‌ها بر اساس امتیاز کسب شده بر حسب نیاز آموزشی زیاد، متوسط و کم به ترتیب در سه گروه (۳۳/۳-، ۰-، (۳۳/۴-۶۶/۶) و (۶۶/۷-۱۰۰) طبقه‌بندی شدند. اطلاعات با نرم‌افزار آماری SPSS تجزیه و تحلیل شد. برای دسته‌بندی و خلاصه‌کردن یافته‌های پژوهش از آمار توصیفی و جهت بررسی وجود همبستگی بین بعضی از متغیرهای پژوهش از آمار استنباطی نظیر آزمون‌های دقیق فیشر، t و Z و ضریب همبستگی پیرسون و نمودارهای رگرسیون استفاده شد (در همه موارد $p < 0/05$ معنی‌دار تلقی شد).

نتایج

تجزیه و تحلیل مشخصات فردی واحدهای پژوهش نشان داد که اکثر نمونه‌ها (۵۹/۷ درصد) در گروه سنی ۲۹ - ۲۵ سال قرار دارند. در اکثر نمونه‌ها یافته‌ها به این شرح بود: میزان تحصیلات (۳۷/۸ درصد) در حد راهنمایی و میزان تحصیلات همسران آن‌ها (۴۰ درصد) در سطح دیپلم بود. اکثراً (۸۰/۴ درصد) خانه‌دار بودند و همسران اکثریت نمونه‌ها (۳۷/۱ درصد) شغل آزاد داشتند و (۵۲/۵ درصد) تعداد اعضای خانواده‌شان ۴ نفره بودند. سن فرزندان نشان (۴۹/۶ درصد) در محدوده سنی ۱۰-۶ سال قرار داشت. میزان درآمد ماهانه آن‌ها (۴۶/۴ درصد) بین ۱/۰۰۰/۰۰۰ - ۵۰۰/۰۰۰ ریال بود. همچنین ۲۸/۲ درصد در مرکز شهر ساکن بودند. ۸۵/۷ درصد سابقه وجود فرد دچار تب روماتیسمی یا روماتیسم قلبی را در اعضای خانواده یا بستگان نمی‌دادند و نیز ۵۵/۷ درصد اطلاعاتی در مورد بیماری نداشتند. منبع کسب اطلاعات در مورد بیماری در ۳۶/۱ درصد از رادیو و تلویزیون بوده است. تجزیه و تحلیل یافته‌ها در مورد هدف ویژه شماره یک «تعیین نیازهای آموزشی مادران در مورد علت و عوامل مستعد کننده تب روماتیسمی» نشان داد که اکثر آنها (۵۶ درصد) نیاز آموزشی زیاد و ۹/۳ درصد نیاز آموزشی کم دارند (جدول ۱) و در مورد هدف ویژه شماره دو «تعیین نیازهای آموزشی مادران در مورد علائم و نشانه‌های تب

روماتیسمی» اکثر نمونه (۵۱/۸ درصد) نیاز آموزشی زیاد و ۴/۳ درصد نیاز آموزشی کم داشتند (جدول ۱). در مورد هدف ویژه شماره ۳ «تعیین نیازهای آموزشی، در مورد عوارض تب روماتیسمی اکثراً (۵۳/۲ درصد) نیاز آموزشی زیاد و ۱۷/۱ درصد نیاز آموزشی (جدول ۱). و در مورد هدف ویژه شماره چهار «تعیین نیازهای آموزشی در مورد روش پیشگیری از تب روماتیسمی» ۴۳/۹ درصد نیاز آموزشی زیاد و ۱۵ درصد نیاز آموزشی کم داشتند (جدول ۱).

نتایج در مورد بررسی ارتباط بین دو متغیر سن و امتیاز کسب شده در پیشگیری از تب روماتیسمی و عوارض آن (هدف کلی) نشان داد که ۶۵ درصد با نیاز آموزشی زیاد در گروه سنی ۲۴ سال و کمتر و افراد در گروه سنی ۳۵ سال و بیشتر کمترین نیاز آموزشی (۲۵ درصد) را داشتند. ضریب همبستگی پیرسون ارتباط آماری مستقیم و ضعیفی را بین دو متغیر سن و امتیاز نشان داد ($r = 0/23$). یافته‌های پژوهش در مورد ارتباط بین دو متغیر میزان تحصیلات مادران و امتیاز کسب شده از هدف کلی پژوهش نشان داد که اکثر نمونه‌های (صد درصد) با نیاز آموزشی زیاد، میزان تحصیلاتشان در حد خواندن، نوشتن و ابتدایی و کمترین نیاز آموزشی (۵۸/۶ درصد) مربوط به رده تحصیلی فوق دیپلم و بالاتر بود. آزمون آماری آنالیز واریانس ($F = 71/81$ ، $P = 0/000$) اختلاف معنی‌داری بین متغیرهای فوق نشان داد (جدول شماره ۲). در مورد ارتباط بین دو متغیر میزان تحصیلات همسران نمونه‌ها با امتیاز کسب شده از هدف کلی پژوهش اکثر نمونه‌های (صد درصد) با نیاز آموزشی زیاد، میزان تحصیلات همسر آنان در حد بی‌سواد و کمترین نیاز آموزشی (۴۳/۹ درصد) مربوط به رده تحصیلی فوق دیپلم و بالاتر بود. آزمون آماری آنالیز واریانس (با $P = 0/000$ و $F = 17/61$) بین متغیرهای فوق اختلاف معنی‌دار نشان داد (جدول شماره ۳).

یافته‌ها در مورد ارتباط بین دو متغیر شغل و امتیاز کسب شده از هدف کلی پژوهش نشان داد که اکثر نمونه‌ها (۵۹/۶ درصد) با نیاز آموزشی زیاد، خانه‌دار بودند و کمترین

که اکثر نمونه‌ها (۶۸/۱ درصد) با نیاز آموزشی زیاد، میزان درآمد ماهیانه خانواده‌شان بین ۵۰۰/۰۰۰ - ۲۵۰/۰۰۰ ریال است و کمترین زیاد، کشاورز بودند و کمترین نیاز آموزشی (۲۴/۴ درصد) مربوط به مادرانی بود که همسران کارمند داشتند. آزمون آماری آنالیز واریانس با $P = ۰/۰۰۰$ و نیاز آموزشی (۲۳/۹ درصد) مربوط به مادران با درآمد ماهیانه خانواده ۱/۰۰۰/۰۰۰ ریال و بیشتر بود. ضریب همبستگی پیرسون، همبستگی مستقیم و معنی‌داری را بین دو متغیر فوق نشان داد ($r = ۰/۲۸$).

نیاز آموزشی (۵۳/۳ درصد) هم مربوط به مادران کارمند بود. آزمون آماری آنالیز واریانس با ($P=۰/۰۰۰$ و $F=۱۲/۴۴$) اختلاف معنی‌داری بین متغیرهای فوق نشان داد (جدول شماره ۴). در مورد ارتباط بین دو متغیر شغل همسر و امتیاز کسب شده از هدف کلی اکثر نمونه‌ها (۷۰/۰ درصد) با نیاز آموزشی زیاد، $F=۱۱/۰۷$ اختلاف معنی‌داری بین متغیرهای فوق نشان داد (جدول شماره ۵) و یافته‌ها در مورد رابطه بین دو متغیر میزان درآمد ماهانه خانواده و امتیاز کسب شده از هدف کلی پژوهش نشان داد

بحث و نتیجه گیری

نتایج نشان داد که اکثر مادران دارای نیاز آموزشی زیاد (آگاهی کم) در مورد پیشگیری از تب رماتیسمی و عوارض آن و در نتیجه نیازمند آموزش و کسب اطلاعات هستند. بر این اساس، جزوه آموزشی توسط پژوهشگر تهیه و تنظیم شد و در اختیار مراکز بهداشتی درمانی قرار گرفت تا در میان مادران توزیع شود.

اکثر مادران با آگاهی کم در محدوده سنی ۲۴ سال و کمتر قرار داشتند. کلارک (۱۹۹۹) در این زمینه معتقد است که سن یا سطح تکاملی مددجو بر روی نیازهای آموزشی وی مؤثر است (۷). همچنین اکثر مادران با آگاهی کم (نیاز آموزشی زیاد)، میزان تحصیلات خود و همسرانشان در حد خواندن و نوشتن، ابتدایی و بی سواد بود و اکثراً همه خانه دار بودند. در تحقیق پنجویی (۱۳۷۵) با عنوان مقایسه آگاهی و عملکرد مادران شهری و حاشیه شهر سنندج در مورد پیشگیری از تب رماتیسمی اکثر مادران (۹۰ درصد) با نیاز آموزشی زیاد خانه دار بودند (۸).

اکثر مادران با نیاز آموزشی زیاد، میزان درآمد ماهانه خانواده در حد پایین داشتند.

نتایج این بررسی نشان داد که اکثر مادران در مورد تب رماتیسمی اطلاعی ندارند. در تحقیق پنجویی (۱۳۷۵) نیز اکثر مادران (۶۱ درصد) در مورد بیماری اطلاعی نداشتند. در بررسی ما مشخص شد که اکثر مادران منبع کسب اطلاعاتشان از رادیو و تلویزیون بود.

از بین رسانه‌های همگانی تلویزیون بیش از همه مؤثر است و از این راه می‌توان بینش همگانی را شکل داد. و ارزان ترین وسیله برای آموزش همگانی در جاییست که موجود باشد (۱۰).

از نظر ارتباط امتیاز با سن مشخص شد که مادران با سن ۲۴ سال و کمتر نسبت به افراد مسن تر نیاز آموزشی بیشتری داشتند.

داده‌ها نشان داد که بین تحصیلات مادر و امتیاز کسب شده از هدف کلی پژوهش ارتباط آماری معنی دار وجود دارد به طوری که افرادی با میزان تحصیلات پایین از

آگاهی کم برخوردار بودند. فرمانی (۱۳۷۵) به نقل از سازمان بهداشت جهانی می‌نویسد: توفیق برنامه‌های بهداشتی به میزان سواد، بخصوص سواد زنان بستگی دارد. ثابت شده است که سطح سواد زنان عامل حساس و حیاتی در سلامت کودکان است (۱۲).

در این پژوهش نشان داده شد که بین میزان تحصیلات همسران نمونه‌ها (مادران) و امتیاز کسب شده ارتباط آماری معنی دار وجود دارد، به طوری که مادران دارای همسر در حد بی سواد از آگاهی کمتری برخوردار بودند. در تحقیق هروآبادی و همکاران (۱۳۷۷) با عنوان بررسی نیازهای آموزشی مادران در مورد عفونت های تنفسی فوقانی در کودکان زیر ۶ سال در تهران به این نتیجه رسیدند که تحصیلات همسر بر میزان نیاز آموزشی مادر مؤثر است (۱۳). در این پژوهش بین وضعیت اشتغال مادران و امتیاز کسب شده ارتباط معنی دار بدست آمد، به طوری که مادران خانه دار آگاهی کمتری داشتند. در هر جامعه یکی از اطلاعات مورد نیاز برای شروع آموزش بهداشت بررسی وضعیت اشتغال است، زیرا بر حسب شغل افراد، آموزش های جداگانه ای برنامه ریزی می شود (۹). در این بررسی بین وضعیت اشتغال همسران و امتیاز، ارتباط آماری معنی دار بدست آمد به طوری که مادرانی که همسرانشان کشاورز بودند، نیاز آموزشی بیشتری دارند. در تحقیق هروآبادی و همکاران (۱۳۷۷) تأثیر وضعیت اشتغال همسر بر میزان نیاز آموزشی مادر نشان داده شد (۱۳). در این پژوهش بین میزان درآمد ماهانه خانواده و امتیاز ارتباط آماری معنی داری بدست آمد به طوری که مادران خانواده های با درآمد ماهیانه کمتر، نیاز آموزشی بیشتری داشتند. که مشابه نتیجه تحقیق نقیلی و همکاران (سال ۱۳۷۴) بود.

یافته‌ها نشان داد که بین متغیرهای سن، میزان تحصیلات مادر، همسر، وضعیت اشتغال مادر و همسر، میزان درآمد ماهانه خانواده، منطقه مسکونی، سابقه وجود فرد مبتلا به تب رماتیسمی یا روماتیسم قلبی در میان اعضای خانواده یا بستگان نزدیک، داشتن اطلاعات در مورد تب رماتیسمی

آموزش پزشکی باشد.

محدودیت‌های پژوهش: محدودیت‌های تحت اختیار پژوهشگر، شلوغی و سر و صدای محیط پژوهش بود این متغیر که با انتخاب مکان مناسب و توزیع پرسشنامه در محیطی آرام به طور نسبی کنترل شد. محدودیت‌های خارج از اختیار پژوهشگر شامل خستگی و تنیدگی نمونه‌ها و در برخی موارد همراهی کودک با مادر در حین پاسخگویی به سؤال‌های پرسشنامه بودند.

پیشنهاد برای پژوهش‌های بعدی: پیشنهاد می‌کنیم که پژوهش‌های دیگری در بُعد وسیع‌تر در سایر شهرستان‌ها و استان‌های کشور با همین عنوان انجام شود تا بتوان نتایج آن را به مادران کل کشور تعمیم داد.

و یا روماتیسم قلبی و منبع کسب اطلاعات در مورد بیماری با امتیاز کسب‌شده در مورد پیشگیری از تب روماتیسمی و عوارض آن (هدف کلی پژوهش) ارتباط آماری معنی‌داری وجود دارد.

کاربرد یافته‌های پژوهش: یافته‌های این پژوهش می‌تواند در حیطه آموزش پرستاری، مورد توجه دانشجویان، مربیان و مسئولان پرستاری، بخصوص پرستاران بهداشت جامعه قرار گیرد. همچنین این یافته‌ها می‌تواند در حیطه مدیریت و خدمات پرستاری مورد توجه مسئولان و مدیران خدمات پرستاری قرار گیرد و در حیطه بهداشت همگانی راهنمای مفیدی برای مسئولان و برنامه‌ریزان بهداشتی کشور در وزارت بهداشت، درمان و

منابع

the Northern Territory. Australian and New Zealand Journal of public Health. 1999; 23(2): 159-63.

6. Brunner Lillian S; Suddarth Smith. Text Book of Medical- Surgical Nursing. 7 the ed philladelphia; J, B Lippincott, 2004.

7. Clark Jo Marry. Nursing in the Community . 3rd ed New York Appleton and Lange, 2004.

۸- پنجویی، سوسن: مقایسه آگاهی و عملکرد مادران شهری و حاشیه شهری سنندج در مورد پیشگیری از تب روماتیسمی. مجله دانشگاه علوم پزشکی کردستان؛ ۱۳۷۵، سال ۱ شماره ۲، صص: ۱۵-۱۲.

۹- عباسی مرنی، فاطمه: پرستاری بهداشت جامعه. تهران: انتشارات بُشری، ۱۳۷۷.

۱۰- جی، ای پارک؛ ک، پارک: کلیات خدمات بهداشتی. جلد ۳. ترجمه حسین شجاعی تهرانی. تهران: انتشارات سماط، ۳۸۳.

۱۱- حسینی، میمنت؛ روحانی، کاملیا؛ حسین‌زاده، صفیه: پرستاری بهداشت خانواده. تهران: انتشارات بُشری، ۱۳۸۳.

۱- هاریسون تنسلی، راندولف: اصول طب داخلی ماریسون: بیماری‌های قلب و عروق. ترجمه علی زاهدی، فرزاد نورایی و محسن اسفندبد. تهران، انتشارات اشتیاق، ۱۳۸۰.

۲- نقیلی، بهروز؛ و [دیگران]: تعیین میزان آگاهی، بینش و عملکرد والدین کودکان ۵-۱۵ ساله شهرستان تبریز در قبال تب روماتیسمی در بهار ۱۳۷۴. مجله نبض، ۱۳۷۵، سال ۶ شماره ۵، صص: ۱۰-۱۳.

۳- جی، ای پارک، ک، پارک: بیماریهای مزمن غیرواگیر و بیماریهای واگیر شایع. جلد ۴. ترجمه حسین شجاعی تهرانی. تهران: انتشارات سماط، ۱۳۸۲.

۴- سازمان بهداشت جهانی: توصیه‌های سازمان بهداشت جهانی در زمینه پیشگیری و کنترل بیماریهای قلبی و عروق. ترجمه: رضا گلولانی مهاجر تهران: انتشارات اشارت، ۱۳۷۵.

5. Carapetis JR Currie By. Mortality Due to Acute Rheumatic Fever and Rheumatic Heart. Disease in

۱۳- هروآبادی، شفیقه؛ کرمانشاهی، سیما؛ سرهنگی، فروغ: بررسی نیازهای آموزشی مادران در مورد عفونتهای تنفسی فوقانی کودکان زیر ۶ سال. مجله پزشکی ارومیه؛ ۱۳۷۷، سال ۹ شماره ۴، صص: ۷-۲۲۲.

۱۲- فرمانی، معصومه: بررسی تأثیر آموزش بر عملکرد مادران دانش‌آموزان دبستان‌های دولتی منطقه چهار آموزش و پرورش تهران در مورد رفتارهای بهداشتی در پیشگیری از گلودردهای چرکی و دفعات بروز گلودرد در فرزندان دبستانی آنان، سال ۳۷۵. پایان‌نامه چاپ نشده کارشناسی- ارشدپرستاری، دانشگاه علوم پزشکی ایران. ۱۳۷۵.

Study Educational Needs of Mothers on Prevention of Rheumatic Fever and Its Complications

Rahimi Bashar M. (Msc)

Abstract

Introduction: Rheumatic fever and rheumatic heart diseases are among the chronic diseases. Rheumatic fever is the most common heart disease in children and young adults especially in the developing countries.

Objective: The purpose of this study was to investigate the educational needs of mothers referring to the Health and Treatment Centers of Lahijan-City for prevention of rheumatic fever and its complications and to prepare an educational pamphlet on the basis of research findings.

Materials and Methods: This research is a descriptive study performed in 2001. Required data were gathered by a questionnaire. Research population were mothers presenting to the Health and Treatment Centers of Lahijan-City who were selected by a convenient randomized sampling. Thus, all of the mothers who had the determined criteria for the samples (such as true mother of child, married and having at least 1 child between 5-15 years of age, having minimum literacy for reading and writing, lack of history of rheumatic fever or rheumatic heart disease and absence of formal education regarding the subject under study) were given a code. Then, from these given codes, drawing was performed and from each health and treatment center, 56 mothers were selected in a convenient random sampling. On the whole, 280 mothers were studied from 5 health centers.

Results: The majority of mothers needed high education regarding all research objectives (cause and predisposing factors, symptoms and signs, complications of rheumatic fever and its prevention) 56.0%, 51.8%, 53.2%, and 43.9% respectively.

Conclusion: Research results indicated a low level of knowledge (high educational need) of mothers concerning the disease of rheumatic fever and complications.

Key words: Mothers / Need Assessment/ Rheumatic Fever

